HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אין צריכין פרוזבול. דנלמ"ד מכי לא משמט שביעית לחוב שלהן דלמן יידייהו דימתי מנן ורמי עלן להפוכי בזכותייהו הלכך שטרות שלהן כמסורים לב"ד דמי ותנן המוסר שטרותיו לב"ד אין מפקיעין פרוזבול של מוסרי לכם פלוני ופלוני הדיינין במקצת מקנת הימומים שאין כותבין פרוזבול על הקרקע:

הרי הוא מועד לשבתות. מפרש בירושלמי לפי שרואה אותם במלבושים נאים מחריס ומשוכים בעיניו נכריס ואינו מכירס:

משיחזור בו ג' שבתות. פע"ג דכבר משמעינן רבי יהודה בפ"ב (דף כג:) מלטרין דס"ל הוחיל ולאו מועד אלא לשבתות לא בעי מזכה כ"כ ולפ"ה ניחא דמפרש מועד לשבתות לפי שאין עושה מלאכה דקמ"ל דאפי' שבת ממלאכה ניימי אחול ולא נגח לא הוי חזקה:

רב זביד אמר **ואינו מועד תנן.** הא סתמא הוי מועד לשאין מינו ואפילו מבהמה לאדם נמי שמע' לה לקמן בפירקין (דף מג.) דסתמא הוי מועד גבי הא דפריך וכי מאחר דסתם קטלין ליה מועד היכי משכחת לה ומפרש רב זביד כגון שהרג ג' בהמות והוה מלי למימני בסתני' מועד לבהמה ואינו מועד לאדם לשאין עושה מלאכה דקמ"ל דאפי' סתם הוי מועד ומינו אחול ולא נגח לא הוי חזקה:

שור ולא נגח. בתרא דנקט (ג) כדי שלא יגח לאחר משלם נ"ש:

נעשה מועד לסירוגין לשוורים. ולא"ת הרג זביד אפי' לכל דבר הוי מועד וי"ל כגון שהלה שלא בהמות ולא נגמן:

נעשה מועד לסירוגין לכל. ע"כ נשלח להם בינתיים כלום אלא להם לא הוי מועד (ה)[לכל] לסירוגין ולא"ת כיון שלא הלה אחריס לשוורים לאחזיק הוי מועד לכל לסירוגין הרג זביד וי"ל דקסבר הרג זביד דרבותא קמ"ל דס"ד כהנך מיני לחזק ולא נגח לא הוי מועד ולאו בסירוגין תלית מלתא ל"ק בשעה שנגח ג' מיני הלנו היו לפניו מיני הרבה ולא נגח אלא לאחת מהם היו שלשתן שוורים הימי אומר כיון דכל שעה מזומן ליגח השוורים ומניח שאר מיני אין מועד ליגח אלא שוורים אבל השתא ג' מיני השתא דשוו ג' מיני השתא מסס נוגח ואינו מוסס ליגח אלא השתא:

שור

ᵃאינן צריכין פרוזבול וכן תני רמי בר חמא היתומים אינן צריכין פרוזבול ר"ג ובית דינו אביהן של יתומין היו (ו)ᵇ חנן בישא תקע ליה להההוא גברא אתא לקמיה דרב הונא א"ל זיל ᶜהב ליה פלגא דזוזא הוה ליה זוזא מבא (ו) בעי למיתבה ליה מיניה פלגא דזוזא לא הוה משתקיל ליה תקע ליה אחרינא ויהביה נהליה: **מתני'** ᵈשור שהוא מועד למינו ואינו מועד לשאינו מינו מועד לאדם ואינו מועד לבהמה מועד לקטנים ואינו מועד לגדולים את שהוא מועד לו משלם נזק שלם ואת שאינו מועד לו משלם חצי נזק אמרו לפני רבי יהודה ᵉה"ז מועד לשבתות ואינו מועד לחול אמר להם ᶠלשבתות משלם נזק שלם לימות החול משלם חצי נזק אימתי הוא תם משיחזור בו ג' ימי שבתות:

גמ' איתמר רב זביד אמר ואינו מועד תנן רב פפא אמר ᵍאינו מועד תנן רב זביד אמר ואינו מועד תנן הא סתמא הוי מועד רב פפא אמר אינו מועד תנן דסתמא לא הוי מועד רב זביד דייק מסיפא רב פפא דייק מרישא רב זביד דייק מסיפא דקתני מועד לקטנים ואינו מועד לגדולים אי אמרת בשלמא ואינו מועד קתני הא סתמיה הוי מועד הא קמ"ל דאפי' מקטנים לגדולים נמי מסתמא הוי מועד אלא אי אמרת אינו מועד קתני סתמא לא הוי מועד השתא י"ל מקטנים לקטנים דעלמא סתמא לא הוי מועד מקטנים לגדולים צריכא למימר דלא הוי מועד ורב פפא אמר לך אצטריך סלקא דעתיך אמינא הואיל ופרץ ביה בהההוא מינא פרץ ביה לא שנא גדולים דידיה ולא שנא קטנים דידיה קמ"ל דלא הוי מועד רב פפא דייק מרישא דקתני מועד לאדם אינו מועד לבהמה אי אמרת בשלמא אינו מועד תנן סתמא לא הוי מועד הא קמ"ל דאפילו מאדם לבהמה נמי סתמא לא הוי מועד אלא אי אמרת ואינו מועד קתני הא סתמא הוי מועד השתא י"ל מבהמה לבהמה סתמא הוי מועד מאדם לבהמה צריכא למימר דהוי מועד ורב זביד אמר לך רישא אחזרה קאי כגון דהוה מועד לאדם ומועד לבהמה והדר ביה מבהמה דקאי גבי בהמה תלתא זימני ולא נגח מהו דתימא כיון דלא הדר ביה מאדם חזרה דבהמה לאו חזרה היא קמ"ל דחזרה דבהמה מיהא חזרה היא מיתיבי סומכוס אומר ʰמועד לאדם מועד לבהמה מק"ו ומה לאדם מועד לבהמה לכ"ש מכלל דת"ק אינו מועד קאמר א"ל רב זביד סומכוס אחזרה קאי והכי קא"ל לת"ק דקאמרת חזרה דבהמה חזרה היא חזרה דבהמה לאו חזרה היא מק"ו מאדם ומה מאדם לא קא מהדר ביה מבהמה לא כ"ש אמר רב אשי ת"ש אמרו לפני רבי יהודה ה"ז מועד לשבתות ואינו מועד לימות החול אמר להן לשבתות משלם נזק שלם לימות החול משלם חצי נזק אי אמרת בשלמא ואינו מועד קתני שוילי הוא דקא משיילי [ליה] והוא נמי קמהדר להו אלא אי אמרת אינו מועד קתני אגמורי הוא דקא מגמרי ליה ותו מאי קא מהדר להו אמר רב ינאי מרישא נמי דיקא דקתני את שמועד לו משלם נזק שלם ואת שאינו מועד לו [משלם] ח"נ אי אמרת בשלמא ואינו מועד קתני פרושי קא מפרש לה אלא אי אמרת אינו מועד קתני פסקה מאי תו את שמועד לו משלם נזק שלם ואת שאינו מועד לו משלם ח"נ עד השתא לא אשמעינן דהתם משלם ח"נ ומועד משלם נזק שלם ואת"ל נמי איתא לדרב פפא ⁱנגח שור חמור וגמל נעשה מועד לכל: ת"ר ʲראה שור נגח שור לא נגח שור נגח שור לא נגח שור נגח נעשה מועד לסירוגין לשוורים: ת"ר ʲראה שור נגח חמור לא נגח סום נגח גמל לא נגח פרד נגח ערוד לא נגח נעשה מועד לסירוגין לכל איבעיא להו נגח

שור

מסורת הש"ס

ו) [בכורו' נ: ע"ש], [במצה שבמצעות פיאת הכי קתני], ג) [לעיל ב:], ד) עי' רש"ל נראה שלפ"ל הסיפ' דמכלתין ושייכו מתניתין להכא ועי' מהרי"ט, ה) ר"ת,

הגהות הב"ח

(ו) גמ' הוה ליה זוזא מכא ולא הוה משתקיל ליה בעי למיתבה ליה מיניה פלגא דזוזא לא הוה ליה מקא ליה אחריא כ"ל: (ב) תוס' ד"ה שור וכו' דנקט כדי נקט שלם:

גליון הש"ס

גמ' חנן בישא. ע' סנהדרין דף ג ע"ב תוס' ד"ה שלח תעטוו: שם הב לי' פלגא דזוזא. ע' סנהדרין דף נח ע"ב תוס' ד"ה קץ ידע:

מוסף רש"י

אינן צריכין פרוזבול. שאין שביעית משמטת חוב של חבירו כמו שמשמטת בשאר שנים (גיטין לז.). זוזא מכא. שנפחתה לוזמו (בכורות נא.). לא הוה משתקיל ליה. כלומר לא היה ניקח בעיר להוציאה, לא היה הדיוט שקול ושוה לו כלום (שם). נגח שור חמור וגמל נעשה מועד לכל. ולא אמרינן עד שיהא מועד בשלשה בכל מין ומין, דהוחיל והועד שלשה בגימטריא בשלשה מינין אין זה מקפיד על מין אחר (חגיגה ד.).

עין משפט
נר מצוה

ז א מיי' פ"ט מהל' שמיטה ויובל הלכה כד סמג לאוין רעג טור ש"ע ח"מ סי' שז סעיף כח: ח ב ג ד מיי' פ"ו מהל' מזקי ממון הלכה ח: ט ה ו מיי' שם הל' ט: י ז מיי' שם הלכה י:

רבינו חננאל

פרוזבול, משנה מפורשת זהו גופו שלפרוזבול, והיא בסוף שביעית, ופירושה בהשולה גט בגיטין. רבן גמליאל ובית דינו אביהן של יתומין, וכן הלכה. מתני'. שור שהוא מועד למינו ואינו מועד לשאינו מינו כו'. רב זביד אמ' ואינו מועד תנן, כגון שעומד עם מי שאינו מינו וראינו מנגחם אבל סתמא מועד הוי. ר' פפא אמ' אינו מועד תנן. סתמיה לא הוי מועד. מועד למינו לא הוי מועד לשאינו מינו. ושקלינן וטרינן ואוקימנא למתני' כדוקיה דרב זביד שאם נגח ג' ימים ג' שוורים נעשה מועד מכאן ולהבא לכל בהמה ואפילו לחמורין ולגמלין וכיוצא בהן אבל אם נגח שור וראה חמור ומהלך עמו או עומד עמו ואינו נוגחו וכן שאר בהמה זולתי שור כי ראה שור מנגחו שאינו מועד אלא לשוורים בלבד ואם עמד לנגח אפי' לנגח שאר בהמות תם הוא ואינו משלם נזק שלם עד שיעידו עליו שנגח ג' ימים לשאר בהמות. ודרב פפא נמי איתא דאסקינן לה ואם תימצא לומ' נמי איתא לדרב פפא נגח שור חמור וגמל נעשה מועד לכל וקיימ' לן כל אם תימצא הלכ' היא. ת"ר ראה שור ונגח ראה שור ולא נגח ראה שור ונגח ראה שור ולא נגח ראה שור ונגח ראה שור ולא נגח ג' ימים נעשה מועד לסירוגין לשוורים.